

Diplomski studij informacijskih znanosti

Diplomski studij arhivistike

1. UVOD

Redoviti sveučilišni studij arhivistike uspostavljen je 1986. godine kao smjer studija informacijskih znanosti na Filozofskom fakultetu u Zagrebu. Suvremeni razvoj arhivistike težište stavlja na upravljanje dokumentima od njihova nastanka (u upravi i drugim djelatnostima) do korištenja u arhivima u klasičnom i elektroničkom okruženju.

Magistri arhivistike neophodni su kao voditelji upravljanja dokumentima (Records Management) u tijelima državne uprave ali i u drugim ustanovama, organizacijama, trgovačkim društvima i dr. kao osobe zadužene za oblikovanje i upravljanje spisovodstvenim sustavima.

Pri oblikovanju ovog prijedloga programa korištena je komparativna studija arhivističkog obrazovanja i istraživanja u svijetu koju je, na temelju istraživanja provedenih od 1997. do 2000. godine provela École de bibliothéconomie et des sciences de l'Information Sveučilišta u Montrealu (Kanada). Ova je studija načinjena na temelju opsežne literature, kao i na temelju usporedbe studijskih programa arhivistike na obrazovnim ustanovama tridesetak zemalja svijeta, od toga 14 zemalja članica Europske unije, a dostupna je na Internetu na adresi <http://mapageweb.umontreal.ca/couturec/recher.htm>.

2. OPĆI DIO

2.1. Naziv studija: DIPLOMSKI STUDIJ ARHIVISTIKE

2.2. Nositelj studija: Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu; **Izvođač studija:** Odsjek za informacijske znanosti, Katedra za arhivistiku i dokumentalistiku

2.3. Trajanje studija : 2 godine

2.4. Uvjeti upisa:

Na studij se mogu upisati studenti koji su:

- a) završili preddiplomski studij informacijskih znanosti s položenim sljedećim predmetima: Uvod u arhivsku teoriju i praksu, Spisovodstvo, Sređivanje i opis arhivskog gradiva, Vrednovanje arhivskog gradiva, zaštita knjižničnog i arhivskog gradiva, ili
- b) završili neki drugi preddiplomski studij s obvezom da kao razliku upišu i polože sljedeće predmete s preddiplomskog studija informacijskih znanosti: Uvod u arhivsku teoriju i praksu, Spisovodstvo, Sređivanje i opis arhivskog gradiva.

2.6. Kompetencije koje student stječe završetkom studija:

Studenti se osposobljavaju za:

- oblikovanje, uporabu, održavanje, zaštitu, čuvanje i odabiranje arhivskih dokumenata shodno operativnim, upravnim, zakonskim, financijskim te istraživačkim potrebama organizacije,
- vođenje sustava upravljanja dokumentima (Records Management) samostalnu obradu i upravljanje arhivskim gradivom,
- pružanje informacija o gradivu,
- primjenu i razvoj metodologija i tehnika rada
- analizu potrebe i pružanje informacijske i dokumentacijske podrške poslovanju,
- osiguranje usklađenosti spisovodstvenog sustava s propisima i normama koji se na nj odnose,
- obavljanje poslova u svezi s korištenjem, vrednovanjem i zaštitom dokumentacije.

2.8. Stručni ili akademski naziv: Magistra/Magistar arhivistike

3. OPIS PROGRAMA

3.1. Popis obveznih i izbornih predmeta

IV. godina

	Predmet	7. semestar	8. semestar	bodovi
	Povijest institucija u Hrvatskoj	2p2s		6
	Informacijski izvori i sustavi u arhivima	1p1v		3
	Digitalizacija i migracija dokumenata	1p1s		3
	Izborni predmet iz ponude Odsjeka ili Fakulteta			3
	Arhivsko zakonodavstvo		2p2v	6
	Digitalni arhivi		p1v1	3
	Izborni predmeti iz ponude Odsjeka ili Fakulteta			6
UKUPNO:				30

V. godina

	Predmet	9. semestar	10. semestar	bodovi
	Stvaranje i upravljanje spisovodstvenim sustavima	2p2s		6
	Upravljanje i poslovanje u arhivima	1p1v		3
	Metapodaci u spisovodstvu		1p1v	3
	Izborni predmet iz ponude Odsjeka ili Fakulteta			3
	Izrada završnog rada			15
UKUPNO:				30

Preporučeni izborni kolegij:
Zaštita elektroničkog gradiva

3.2. Opisi predmeta i kolegija abecednim redom kolegija

Naziv kolegija:	Arhivsko zakonodavstvo	4
Naziv kolegija:	Digitalizacija i migracija dokumenata.....	5
Naziv kolegija:	Digitalni arhivi	6
Naziv kolegija:	Informacijski izvori i sustavi u arhivima.....	7
Naziv kolegija:	Metapodaci u spisovodstvu	8
Naziv kolegija:	Povijest institucija u Hrvatskoj.....	9
Naziv kolegija:	Stvaranje i upravljanje spisovodstvenim sustavima.....	10
Naziv kolegija:	Upravljanje i poslovanje u arhivima	11
Naziv kolegija:	Zaštita elektroničkog gradiva	12

Naziv predmeta:	Arhivsko zakonodavstvo
Naziv kolegija:	Arhivsko zakonodavstvo
ECTS-bodovi:	6
Jezik:	hrvatski
Trajanje:	1 semestar
Status:	obvezni
Oblik nastave:	2 sata predavanja i 2 sata seminara
Ispit:	usmeni ispit

Sadržaj:

Uvodne napomene: definicija i sadržaj predmeta, kultura i kulturne djelatnosti, zakonski propisi u kulturnim djelatnostima, kulturna baština i kulturna politika (zaštita spomenika kulture i prirode, biblioteke, muzeji, arhivi), kinematografija, mnogoznačni pojam tisak i informiranje, posebno radio difuzija i televizija, organizacije i udruživanja, kazalište i glazbene djelatnosti, savezna i federalna pravna regulacija.

Međunarodno arhivsko zakonodavstvo. Međunarodni arhivski sporazumi: povijest i suvremene tendencije.

Međunarodne konvencije o zaštiti kulturnih dobara u slučaju ratnih opasnosti ili elementarnih nepogoda (Haška konvencija, Unidroit konvencija). UNESCO i arhivi. Međunarodni arhivski sporovi.

Razvitak arhivskog zakonodavstva u Hrvatskoj. Zakoni, provedbeni propisi, deklaracije, zakoni, odluke, ukazi, naredbe, pravilnici, uputstva, rješenja i interni propisi.

Preporuke. Obrada načela zakona i elemenata načela. Obrada nekoliko najznačajnijih provedbenih propisa. Propisi o radu i nadležnostima arhiva. Propisi o slobodnom pristupu informacijama, tajnost podataka, zaštita osobnosti, prava i interesa pojedinaca i kolektiva.

Autorska prava. Pravna valjanost zapisa na nekonvencionalnim medijima, strojno čitljivi zapisi.

Arhivi i javnost: upoznavanje s ulogom arhiva u društvu i s organizacijom rada s korisnicima.

Cilj:

Studenti upoznaju načela zaštite kulturnih dobara te međunarodno i hrvatsko arhivsko zakonodavstvo, kao i propise o pravu na pristup informacijama, o zaštiti prava pojedinaca i ostale propise važne za rad s informacijama i arhivskim gradivom.

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita:

1. M. Rastić (priredio), *Arhivi i arhivsko gradivo. Zbirka pravnih propisa 1828-1997.*, Zagreb, Hrvatski državni arhiv, 1998.
2. B. Stulli, *Arhivistika i arhivska služba. Studije i prilozi.* Zagreb, Hrvatski državni arhiv, 1997.
3. B. Stulli (ur.), *Priručnik iz arhivistike*, Zagreb, Hrvatski državni arhiv, 1977., poglavlje XX, str. 310-319.
4. *Zaštita osobnih podataka i dostupnost informacija. Preporuke Vijeća Europe*, Zagreb 2002.

Popis literature koja se preporučuje kao dopunska:

1. Hervé Bastien, *Droit des archives. La documentation Française*, Paris 1996.
2. R. Beautier, Arhivi u međunarodnom životu, *Arhivist*, 2, 1961, str. 117-173.
3. *Etički kodeks arhivista*. Hrvatski državni arhiv, Zagreb 1997.
4. Josip Kolanović, *Osnovna načela i smjernice nacrtu novoga arhivskog zakona*, *Arhivski vjesnik* 37 (1994), str. 49-61.

Naziv predmeta:	Informacijska tehnologija i aplikacije
Naziv kolegija:	Digitalizacija i migracija dokumenata
ECTS-bodovi:	3
Jezik:	hrvatski
Trajanje:	1 semestar
Status:	obvezni
Oblik nastave:	1 sat predavanja i 1 sat vježbi tjedno
Ispit:	usmeni

Sadržaj:

Predavanja sadržajno pokrivaju proces digitalizacije koji je organiziran u sljedeće korake: određivanje svrhe i ciljeva, odabir i priprema gradiva za digitalizaciju, organizacija postupka digitalizacije, odabir tehnika, postupaka i uređaja za digitalizaciju, provođenje digitalizacije uz provjeru kvalitete, obrada, organizacija gradiva i njegova pohrana, te dugotrajno čuvanje, konverzija i migracija. Također se obrazlaže problematika vođenja projekata digitalizacije. Vježbe prate predavanja, te se na njima u informatičkom laboratoriju vježbaju pojedini koraci u procesu digitalizacije uz testiranje raznih postavki i komparativnu analizu dobivenih rezultata.

Cilj: Osnovni cilj predavanja je stjecanje znanja o temeljnim principima procesa digitalizacije – odabiru gradiva, analizi opravdanosti i isplativosti, pripremi gradiva, organizaciji postupka digitalizacije, provjeri kvalitete i podešavanju parametara pri digitalizaciji, naknadnoj obradi, organizaciji i označivanju, te problematici očuvanja elektroničkog gradiva na dulji vremenski rok. Također se stječu specifična znanja vezana uz vođenje projekata digitalizacije.

Cilj vježbi je steći praktična znanja u radu s uređajima i programima koji se koriste u procesu digitalizacije.

Literatura – obvezna:

1. Diessn, Raymond J. van, Rijnsoever, Ben J. van, *Managing Media Migration in a Deposit System*, KB/IBM Long-Term Preservation Study Report No. 5, IBM Netherlands, Amsterdam, 2002., <<http://www.kb.nl/>>
2. Frey, Franziska S., Reilly, James M., *Digital Imaging for Photographic Collections*, Image Permanence Institute, Rochester Institute of Technology, New York, 1999., <http://www.rit.edu/~661www1/sub_pages/digibook.pdf>
3. *Handbook for Digital Projects: A Management Tool for Preservation and Access*, ur. Sitts, Maxine K., Northeast Document Conversion Center, Andover, Massachusetts, 2000., <<http://www.nedcc.org/digital/dman.pdf>>, poglavlja: II, IV, VI, VII, IX
4. *Smjernice za korištenje elektroničkih informacija*, Hrvatski državni arhiv, 1999.
5. Stančić, Hrvoje, Proces digitalizacije, u: J. Lasić-Lazić (ur.), *Informacijske znanosti u procesu promjena*, Zavod za informacijske studije Odsjeka za informacijske znanosti Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, 2005., str. 45-84

Literatura – izborna:

1. Ang, Tom, *Digitalna fotografija - priručnik*, Znanje, Zagreb, 2003.
2. Diessn, Raymond J. van, *Preservation Requirements in a Deposit System*, KB/IBM Long-Term Preservation Study Report No. 3, IBM Netherlands, Amsterdam, 2002., <<http://www.kb.nl/>>
3. Lorie, Raymond, *The UVC: a Method for Preserving Digital Documents – Proof of Concept*, KB/IBM Long-Term Preservation Study Report No. 4, IBM Netherlands, Amsterdam, 2002., <<http://www.kb.nl/>>

Naziv predmeta:	Informacijska tehnologija i aplikacije
Naziv kolegija:	Digitalni arhivi
ECTS-bodovi:	3
Jezik:	hrvatski
Trajanje:	1 semestar
Oblik nastave:	1 sat predavanja i 1 sat vježbi
Ispit:	pismeni i usmeni ispit

Sadržaj:

Funkcije i postupci organizacije digitalnih arhiva. Usporedba i analiza sličnosti i razlika između digitalnih arhiva, digitalnih knjižnica i digitalnih zbirki. Logička struktura i informacijski objekti u digitalnom arhivu. Referentni model OAIS. Proces rada digitalnih arhiva: zaprimanje sadržaja (protokoli i oblikovanje paketa – Submission Information Package (SIP)), verifikacija i preuzimanje SIP-a, arhivski informacijski paket (AIP), diseminacijski informacijski paket (DIP). Način upravljanja metapodacima i spremištima (repozitorijima) informacijskih objekata. Dugoročno čuvanje (osvježavanje medija, konverzija i migracija, formati za čuvanje digitalnih zapisa).

Cilj:

Osnovni cilj je stjecanje znanja o problematici i temeljnim principima organizacije i funkcioniranja digitalnih arhiva. Razumijevanje načela i metodologije zaprimanja sadržaja u digitalni arhiv, organizacije sadržaja i postupaka dugoročnog čuvanja. Poznavanje zahtjeva u upravljanju informacijskim objektima u digitalnim arhivima (spremištima, repozitorijima).

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita:

1. Catherine Dhérent, *Elektronički zapisi*. Priručnik. Zagreb, HDA, 2003.
2. Bellinger, Meg, *Understanding Digital Preservation: A Report from OCLC*, u: *The State of Digital Preservation: An International Perspective*, Council on Library and Information Resources (CLIR), Washington, D.C., SAD, srpanj 2002., str. 38-48.
3. Lavoie, Brian F., *The Open Archival Information System Reference Model: Introductory Guide*, DPC Technology Watch Series Report 04-01, OCLC Online Computer Library Center, Inc. and Digital Preservation Coalition, 2004., <http://www.dpconline.org/docs/lavoie_OAIS.pdf>
4. Verhoeven, Hans, *Archiving Web Publications*, KB/IBM Long-Term Preservation Study Report No. 6, IBM Netherlands, Amsterdam, 2002., <<http://www.kb.nl/>>

Popis literature koja se preporučuje kao dopunska:

1. *Archival Information Package (AIP)*, Library of Congress, SAD, 2002., <http://lcweb.loc.gov/rr/mopic/avprot/AIPStudy_v19.pdf>
2. Consultative Committee for Space Data Systems, *CCSDS 650.0-B-1: Reference Model for an Open Archival Information System (OAIS)*, National Aeronautics and Space Administration (NASA), Washington, DC, SAD, 2002., <<http://ssdoo.gsfc.nasa.gov/nost/wwwclassic/documents/pdf/CCSDS-650.0-B-1.pdf>>
3. Diessn, Raymond J. van, *Preservation Requirements in a Deposit System*, KB/IBM Long-Term Preservation Study Report No. 3, IBM Netherlands, Amsterdam, 2002., <<http://www.kb.nl/>>

Naziv predmeta:	Informacijski izvori i sustavi u arhivima
Naziv kolegija:	Informacijski izvori i sustavi u arhivima
ECTS-bodovi:	3
Jezik:	hrvatski
Trajanje:	1 semestar
Status:	obvezni
Oblik nastave:	1 sat predavanja i 1 sat vježbi
Ispit:	usmeni ispit

Sadržaj:

Uloga i značenje arhiva u suvremenome društvu. Informatizacija arhiva. Arhivski informacijski sustav (ArhIs). Uloga arhivista u pružanju informacija. Dostupnost i ograničenje pristupa arhivskome gradivu. Djelatnosti i usluge informacijske službe u arhivima. Raspoloživi informacijskih resursi i referentni izvori za pružanje informacija o arhivskome gradivu u Hrvatskoj. Evidencije u arhivima. Arhivi i Internet. Mrežni informacijski arhivski sustavi.

Cilj:

Studenti se upoznaju s načinima informatizacije arhiva, osposobljavaju se za korištenje informacijskim sustavom arhiva i njegovo oblikovanje, upoznaju se s evidencijama u arhivima te s informacijskim projektima vezanim uz arhive.

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita:

1. Lemić, Vlatka. *Arhivi i Internet : nove mogućnosti dostupnosti i korištenja arhivskoga gradiva*. Arhivski vjesnik. 45 (2002), str. 207-218
2. *Zaštita osobnih podataka i dostupnost informacija. Preporuke Vijeća Europe*, Zagreb, Hrvatski državni arhiv, 2002.
3. *Pravilnik o korištenju arhivskoga gradiva* (Narodne novine ****)
4. *Pravilnik o evidencijama u arhivima* (Narodne novine 90/2002)

Popis literature koja se preporučuje kao dopunska:

1. Delmas, Bruno. *Archival science facing the information society*. // Archival science 1, 1 (2001), str. 25-37
2. Pugh, Mary Jo. *Providing reference services for archives and manuscripts*. Chicago : The Society of American Archivists, 1992.
3. Lemić, Vlatka. *Arhivi i korisnici : stanje i perspektive informacijske službe u Hrvatskoj i svijetu*. u / 7. Seminar Arhivi, knjižnice, muzeji, <Poreč, 26-28. studenoga 2003.> : mogućnosti suradnje u okruženju globalne informacijske infrastrukture / uredila Tinka Katić. Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2004. str. 36-46

Naziv predmeta:	Informacijska tehnologija i aplikacije
Naziv kolegija:	Metapodaci u spisovodstvu
ECTS-bodovi:	3
Jezik:	hrvatski
Trajanje:	1 semestar
Status:	obavezni
Oblik nastave:	1 sat predavanja 1 sat vježbi
Ispit:	Usmeni

Sadržaj:

Značajke zapisa. Bilježenje podataka o kontekstu. Pojam metapodataka. Načini bilježenja podataka. Povezivanje metapodataka sa zapisom.

Modeli metapodataka (Dublin Core, Public Record Office Functional Requirements, MoReq itd.).

Cilj:

Studenti se upoznaju s modelima metapodataka.

Obvezna literatura:

1. *Model zahtjeva za upravljanje elektroničkim zapisima – MoReq*, Hrvatski državni arhiv, Zagreb 2003.
2. Jozo Ivanović, *Sheme metapodataka i upravljanje dokumentima*, Arhivski vjesnik 44 (2001), str. 103-121.

Dopunska literatura:

1. Tomislav Čepulić, *MoReq i uredsko poslovanje*. Arhivski vjesnik 46 (2003), str. 77-84
2. *Requirements for Electronic Records Management Systems*, Public Record Office, London 2002. (URL: <http://www.nationalarchives.gov.uk/>)
3. Jozo Ivanović, Mirna Willer, Goran Zlodi, *Dublin Core: uvodne informacije*, Arhivi, knjižnice, muzeji. Mogućnosti suradnje u okruženju globalne informacijske infrastrukture, sv. 2/3, Hrvatsko muzejsko društvo, Zagreb 2000., str. 206.
4. *Sadržaj podataka za odabir i oblik odrednica (pristupnica) prema elementima Dublin Corea*, Arhivi, knjižnice, muzeji. Mogućnosti suradnje u okruženju globalne informacijske infrastrukture, sv. 2/3, Hrvatsko muzejsko društvo, Zagreb 2000., str. 207-215.

Naziv predmeta:	Povijest institucija u Hrvatskoj
Naziv kolegija:	Povijest institucija u Hrvatskoj
ECTS-bodovi:	6
Jezik:	hrvatski
Trajanje:	1 semestar
Status:	obvezni
Oblik nastave:	2 sata predavanja, 2 sata seminara
Ispit:	pismeni i usmeni ispit

Sadržaj:

Ustroj i djelovanje institucija srednjovjekovne Hrvatske: središnja vlast (vladar, herceg, ban, Hrvatski sabor, konferencije, protonotar i dr.), županije, gradovi i općine, vjerske ustanove, vlastelinstva.

Institucije Ugarskog kraljevstva do 1526. Institucije Mletačke republike. Mletačka uprava u Dalmaciji. Središnje institucije Habsburške monarhije od 1526. Hrvatske zemlje pod turskom upravom.

Ustroj uprave na području Vojne krajine. Institucije u Istri i Rijeci.

Reforme Marije Terezije i Josipa II. Ilirske provincije i francuska uprava. Austrijska uprava u Dalmaciji i Istri do 1848.

Ustroj javne uprave 1848-1918. Središnji uredi u Beču i Budimpešti. Kraljevina Dalmacija, Hrvatska i Slavonija. Pravosuđe 1848-1918.

Upravna i teritorijalna organizacija Kraljevine SHS / Kraljevine Jugoslavije, ustroj pravosuđa, školski sustav, vojska, gospodarstvo.

Istra, Rijeka i Zadar pod talijanskom upravom od 1918/1923.

Upravna i teritorijalna organizacija Nezavisne Države Hrvatske. Pravosuđe, javne službe, vojska i školstvo u NDH. Postrojbe i ustanove stranih sila na hrvatskom području za 2. svjetskog rata.

Ustroj i djelovanje partizanskih civilnih i vojnih organa vlasti.

Upravni i teritorijalni ustroj Hrvatske u razdoblju socijalizma. Ustroj i nadležnosti saveznih tijela i ustanova. Republička tijela uprave i javne ustanove. Lokalna samouprava. Pravosudni sustav.

Obrazovni sustav. Reforme političkog i gospodarskog sustava. Društveno-političke organizacije.

Sustav uprave nakon 1990. godine.

Cilj:

Studenti se upoznaju s ustrojem i djelovanjem ustanova nadležnih za hrvatske krajeve s posebnim osvrtom na razvoj institucija, njihovu nadležnost i međusobnu ovisnost.

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita:

1. I. Beuc, *Povijest institucija državne vlasti Kraljevine Hrvatske, Slavonije i Dalmacije*, Zagreb, 1985.
2. I. Beuc, *Povijest institucija državne vlasti u Hrvatskoj (1527-1945)*, Zagreb 1969.
3. J. Kolanović, *Hrvatski sabor od narodnih zborovanja do građanskog sabora 1848, u: Hrvatski sabor* Zagreb 1994: str. 9-59.
4. N. Stančić, *Hrvatski građanski sabor 1848-1918, u: Hrvatski sabor*, Zagreb 1994., str. 61-98.

Popis literature koja se preporučuje kao dopunska:

1. M. Horvat, K. Bastaić, H. Sirotković, *Rječnik historije države i prava*, Zagreb 1968.
2. A. Dabinović, *Hrvatska državna i pravna povijest*, Zagreb 1990.
3. J. Kolanović, Hrvatske kraljevske konferencije, u: *Hrvatske kraljevinske konferencije*, Zagreb 1985:15-43.
4. F. Čulinović, *Državnopravni razvitak Jugoslavije*, Pravni fakultet, Zagreb, 1981.
5. Ing-registar, Inženjerski biro, Zagreb kao sekundarna publikacija za traženje zakonskih i podzakonskih akata te Narodne novine.

Naziv predmeta:	Stvaranje i upravljanje spisovodstvenim sustavima
Naziv kolegija:	Stvaranje i upravljanje spisovodstvenim sustavima
ECTS-bodovi:	6
Jezik:	hrvatski
Trajanje:	1 semestar
Status:	obvezan
Oblik nastave:	2 sata predavanja i 2 sata seminara
Ispit:	usmeni ispit

Sadržaj:

Organizacija arhivskih zapisa. Oblikovanje spisovodstvenog sustava: analiza upravljanja dokumentima u određenoj instituciji. Utvrđivanje funkcija. Utvrđivanje tipa spisovodstvenog sustava (centralizirani, decentralizirani sustav). Oblikovanje i korištenje spisovodstvenih alata. Upravljanje i održavanje spisovodstvenog programa. Izrada klasifikacijskih sustava administrativne funkcije stvaratelja. Izrada klasifikacijskih sustava institucijske funkcije stvaratelja. Uporaba modernih tehnologija. Održavanje sustava spisovodstva. Izrada priručnika spisovodstva. Obrazovni tečajevi i trajno usavršavanje.

Upravljanje vitalnim dokumentima, sigurnost dokumenata u tradicionalnim i elektroničkim sustavima za upravljanje dokumentima.

Cilj:

Studenti svladavaju osnove upravljanja spisovodstvenim sustavima, uče ih oblikovati, upoznaju tehnike upravljanja dokumentima u različitim poslovnim i tehnološkim okruženjima.

Nastava se izvodi predavanjima i vježbama i praksom kod stvaratelja gradiva.

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita:

1. *ISO 15489-1:2001, Information and documentation – Records management – Part 1: General*, ISO, Geneva 2001.
2. *ISO/TR 15489-2:2001, Information and documentation – Records management – Part 2: Guidelines*, ISO, Geneva 2001.
3. L. Duranti, *Arhivski zapisi. Teorija i praksa*, Zagreb, HDA, 2000.

Popis literature koja se preporučuje kao dopunska:

1. Laura Millar, *Principles of Records and Archives Management*, International Records Management Trust, London 1997.

Naziv predmeta:	Upravljanje i poslovanje u arhivima
Naziv kolegija:	Upravljanje i poslovanje u arhivima
ECTS-bodovi:	3
Jezik:	hrvatski
Trajanje:	1 semestar
Status:	obvezan
Oblik nastave:	1 sata predavanja, 1 sat vježbi
Ispit:	pismeni i usmeni ispit

Sadržaj:

Osnove upravljanja radnim procesom. Uloga javnih arhiva u sustavu državne uprave i u zaštiti arhivskoga gradiva nedržavnih tijela. Djelatnost arhiva: poslovi i zadaci. Organizacija rada u malim arhivima. Planiranje rada arhiva. Norme u arhivima. Planiranje sredstava i izvori. Planiranje i obrazovanje kadrova. Arhivi i stvaratelji arhivskoga gradiva: nadzor nad pismohranama. Organiziranje kulturne djelatnosti arhiva: izložbe, publikacije, suradnja s obrazovnim ustanovama. Vođenje akvizicijske politike Planiranje politike sređivanja gradiva i izrade obavjesnih pomagala. Izgradnja informacijskoga sustava. Organizacija arhivskoga spremišta. Standardizacija u arhivskoj djelatnosti: međunarodne norme i nacionalne norme. Arhivi i korisnici arhivskoga gradiva.

Literatura:

1. Arhivistički standardi i postupci Državnog arhiva Québeca, Zagreb, HDA, 1994.
2. Freeman Finche, Elsie (ur.), *Advocating Archives. An Introduction to the Public Relations for Archivists*, SAA, Metuchen, N. J., London 1994.
3. Wilsted, Th., Nolte, W. , *Managing Archival and Manuscript Repositories*. Chicago 1991.

Naziv predmeta:	Zaštita
Naziv kolegija:	Zaštita elektroničkog gradiva
ECTS-bodovi:	3
Jezik:	hrvatski
Trajanje:	1 semestar
Status:	izborni
Oblik nastave:	1 sat predavanja 1 sat seminara
Uvjeti:	nema uvjeta
Ispit:	pismeni i usmeni

Sadržaj:

Uvodno se daje pregled povijesti zaštite gradiva, te uspoređuje definicija klasičnog zapisa i zapisa u elektroničkoj okolini. Nadalje se raščlanjuje struktura elektroničkog zapisa (fizička, logička i konceptualna razina), objašnjavaju razlike u formatima zapisa teksta, slika, zvuka, videa, multimedije itd. Zatim se ukazuje na slojevitost problema održavanja elektroničkog gradiva, dugovječnost, pregled, kodiranje, međusobna povezanost, nadležnost za arhiviranje, konverzija formata, autorska prava itd.). Obrazlaže se uloga metapodataka u zaštiti elektroničkih dokumenata. Objasnjavaju se postupci i metode očuvanja elektroničkih dokumenata (osvježavanje medija, migracija zapisa, emulacija aplikacijske okoline, virtualni stroj, univerzalno virtualno računalo itd.). Nadalje se obrađuju postupci i metode očuvanja autentičnosti u elektroničkoj okolini, formati za razmjenu očuvanih elektroničkih dokumenata (XML itd.), postupci i metode zaštite elektroničkih dokumenata (mehanizmi zaštite, Uredba o načinu pohranjivanja i posebnim mjerama tehničke zaštite posebnih kategorija osobnih podataka Vlade RH – NN 139/04, elementarne nepogode), te postupci i metode u slučaju oštećenja medija zbog elementarnih nepogoda. Nadalje se daje pregled standarda i referentnih modela bitnih za zaštitu i očuvanje elektroničkog gradiva (OAIS, EAD itd.), te pregled rezultata značajnih međunarodnih projekata (InterPares, PADI, PANDORA, NEDLIB, CAMiLEON itd.). Na kraju se daje prikaz posljednjih rezultata stranih i domaćih istraživanja u području zaštite elektroničkog gradiva.

Cilj:

Osnovni cilj predavanja je stjecanje znanja o problematici i temeljnim principima zaštite elektroničkog gradiva i njegovog očuvanja na dulji vremenski rok. Poznavanje postupaka i metoda u slučaju oštećenja elektroničkog gradiva. Poznavanje standarda i međunarodnih projekata značajnih u području očuvanja elektroničkog gradiva, te smjera daljnjih istraživanja.

Literatura – obvezna:

1. Diessn, Raymond J. van, Werf-Davelaar, Titia van der, *Authenticity in a Digital Environment*, KB/IBM Long-Term Preservation Study Report No. 2, IBM Netherlands, Amsterdam, 2002., <<http://www.kb.nl/>>
2. Lavoie, Brian F., *The Open Archival Information System Reference Model: Introductory Guide*, DPC Technology Watch Series Report 04-01, OCLC Online Computer Library Center, Inc. and Digital Preservation Coalition, 2004., <http://www.dpconline.org/docs/lavoie_OAIS.pdf>
3. Stančić, Hrvoje, Očuvanje elektroničkih informacijskih objekata: arhivi, knjižnice, muzeji – zajednička koncepcija, u: Katić, Tinka (ur.), *Zbornik 7. seminara Arhivi, knjižnice, muzeji*, Hrvatsko knjižničarsko društvo, Zagreb, 2004., str. 26-35.
4. Stančić, Hrvoje, Sustavi zaštite kao preduvjet za dokazivanje autentičnosti digitalnog gradiva, u: *5. seminar Arhivi, knjižnice i muzeji. Mogućnosti suradnje u okruženju globalne informacijske infrastrukture*, Zagreb, 2002., str. 26-31.
5. Thibodeau, Kenneth, Overview of Technological Approaches to Digital Preservation and Challenges in Coming Years, u: *The State of Digital Preservation: An International*

Perspective, Council on Library and Information Resources (CLIR), Washington, D.C., SAD, srpanj 2002., str. 4-31.

6. Uredba o načinu pohranjivanja i posebnim mjerama tehničke zaštite posebnih kategorija osobnih podataka Vlade RH, NN 139/04

Literatura – izborna:

1. Duranti, Luciana, Estwood, Terry, MacNeil, Heather, *Preservation of the Integrity of Electronic Records*, Kluwer Academic Publishers, Dordrecht, Nizozemska, 2002.
2. *Long-term Preservation of Authentic ER: Findings of the InterPARES Project*, The, 2001., <<http://www.interpares.org/book/index.htm>>
3. Jones, Maggie, Beagrie, Neil, *Preservation Management of Digital Materials. A Handbook*, The British Library, London, 2001.; on-line verzija na: <<http://www.dpconline.org>>
4. Schneier, Bruce, *Secrets & Lies. Digital Security in a Networked World*, John Wiley & Sons, Inc., USA, 2000.
5. Webb, Colin, Digital Preservation – A Many-Layerd Thing: Experience at the National Library of Australia, u: *The State of Digital Preservation: An International Perspective*, Council on Library and Information Resources (CLIR), Washington, D.C., SAD, srpanj 2002., str. 65-77.
6. Ždrnja, Bojan, *Što su i kako rade virusi*, Biblioteka Prvi korak, Bug & SysPrint, Zagreb, 2003.